

VENÄJÄN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE JA SEN LÄHIMMÄT TEHTÄVÄT

I

Inhimillinen ajattelu joutui kestävänsä paljon koetelemuksia, kärsimyksiä ja muutoksia, ennenkuin se pääsi tieteellisesti kehiteltyyn ja perusteltuun sosialismiin. Länsi-Euroopan sosialistit joutuivat hyvin kauan harhaillemaan umpimähkään utopistisen (toteutettavaksi mahdottoman) sosialismin erämaassa, ennenkuin he olivat raivanneet itselleen tien, tutkineet ja perustelleet yhteiskuntaelämän lait ja johtaneet siitä sosialismin välttämättömyyden ihmiskunnalle. Viime vuosisadan alusta lähtien Eurooppa on antanut paljon miehuullisia, uhrautuvia ja rehellisiä tiedemiehiä, työntekijöitä, jotka ovat pyrkineet selvittämään ja ratkaisemaan kysymyksen, mikä voi pelastaa ihmiskunnan siltä sairaudelta, joka pahenee ja yltyy yhä enemmän ja enemmän kaupan ja teollisuuden kehityksen mukana. Paljon myrskyjä, paljon verivirtoja on vyörynyt Länsi-Euroopan yli sen takia, että vähemmistön harjoittama enemmistön sorto tulisi hävitettyksi, mutta murhe on jäänyt sittenkin häipymättä, haavat ovat jääneet yhtä kirveleviksi ja kärsimykset

tulevat päivä päivältä yhä sietämättömämmiksi. Eräänä tämän ilmiön pääsyynä on pidettävä sitä, että utopistinen sosialismi ei ole selvittänyt yhteiskuntaelämän lakeja, vaan on leijaillut elämän yläpuolella, pyrkinyt korkeuksiin, silloin kun tarvittiin lujaa yhteyttä todellisuuteen. Utopistit asettivat sosialismin toteuttamisen lähimmäksi päämääräksi silloin, kun elämässä ei ollut sen toteuttamiselle minkäänlaista maaperää, ja — mikä oli vieläkin surullisempaa seuraustensa vuoksi — utopistit odottivat sosialismin toteuttamista tämän maailman mahtavilta, jotka heidän mielestään saattoivat helposti tulla vakuuttuneiksi siitä, että sosialistinen ihanne on oikea (Robert Owen, Louis Blanci, Fourier y.m.). Tuo katsantokanta hämäsi kokonaan realisen työväenliikkeen ja työläisjoukon, joka on sosialistisen ihanteen ainoa luonnollinen eteenpäinviejä. Utopistit eivät voineet käsittää sitä. He tahtoivat luoda onnen maan päälle lainsäädännöllä, julistuksilla, ilman itse kansan (työväen) apua. Työväenliikkeeseen taas he eivät kiinnittäneet erikoista huomiota ja vieläpä usein kielsivätkin sen merkityksen. Sen takia heidän teoriasensa jäivät vain teorioiksi, jotka menivät ohi työläisjoukon, jonka keskuudessa oli noista teorioista kokonaan riippumatta kypsynyt suuri ajatus, jonka nerokas Karl Marx viime vuosisadan puolivälissä julisti: „Työväenluokan vapauttamisen täytyy olla työväenluokan tehtävä... Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!“

Näistä sanoista tuli selväksi se nykyään „sokeillekin“ silminnähtävä totuus, että sosialistisen ihanteen toteuttamiseksi on välttämätöntä työläisten oma-alotteinen toiminta ja heidän yhtymisensä järjestyneeksi

voimaksi kansallisuudesta ja maasta riippumatta. Tämä totuus oli perusteltava—sen tekivät erinomaisesti **Marx** ja hänen ystävänsä **Engels**—vankan perustuksen laskemiseksi mahtavalle sosialidemokraattiselle puolueelle, joka on tänään kuin järkähtämätön kohtalo Euroopan porvarillisen järjestelmän yllä uhaten tuhota sen ja rakentaa sen raunioille sosialistisen järjestelmän.

Sosialismin aatteen kehitys Venäjällä on kulkenut miltei samaa tietä kuin Länsi-Euroopassakin. Venäjälläkin sosialistit joutuivat kauan harhallemaan umpimähkään, ennenkuin he päätyivät sosialidemokraattiseen tietoisuuteen—tieteelliseen sosialismiin. Täälläkin oli sosialisteja, oli myöskin työväenliike, mutta ne kulkivat toisistaan riippumatta, omin päinsä: sosialistit—utopistiseen haaveeseen („Zemlja i volja“—„Maa ja vapaus“, „Narodnaja volja“—„Kansan tahto“) ja työväenliike—vaistovaraisiin kapinoihin. Molemmat toimivat samoina vuosina (70—80-luvulla) tuntematta toinen toistaan. Sosialisteilla ei ollut maaperää työtätekevän väestön keskuudessa, jonka vuoksi heidän edesottamisensa olivat abstraktisia, vailla perustaa. Työläisillä taas ei ollut johtajia, organisaattoreja, jonka vuoksi heidän liikkeensä valautui sekasortoisiksi kapinoiksi. Tämä oli pääsyynä siihen, että sosialistien sankarillinen taistelu sosialismin puolesta jäi hedelmättömäksi ja heidän tarumainen urhoollisuutensa pirstoutui itsevaltiuden vankkoja muureja vastaan. Venäjän sosialistit lähenivät työväenjoukkoa vasta 90-luvun alussa. He huomasivat, että pelastus on vain työväenluokassa ja että ainoastaan tämä luokka tulee toteuttamaan sosialistisen ihanteen. Silloin Venäjän sosialidemokratia keskitti kaikki ponnistuksensa ja huo-

mionsa siihen liikkeeseen, joka tuohon aikaan oli käynnissä Venäjän työläisten keskuudessa. Venäjän työläinen, joka ei vielä ollut kyllin valveutunut eikä taisteluun valmistautunut, pyrki vähitellen pääsemään toivottomasta asemastaan ja jotenkin parantamaan kohtaloaan. Tässä liikkeessä ei silloin tietenkään ollut joustavaa organisatoorista työtä, liike oli vaistovaraista.

Niinpä sosialidemokratia kävikin käsiksi tuohon tiedottomaan, vaistovaraiseen ja järjestyttöömään liikkeeseen. Se pyrki kehittämään työläisten valvutuneisuutta, pyrki yhdistämään yksityisten työläisryhmien erillisen ja hajanaisen taistelun, jota ne kävivät yksityisiä isäntiä vastaan, liittämään ne yhteiseen luokkataisteluun, jotta se olisi ollut Venäjän työväenluokan taistelua Venäjän sortajaluokkaa vastaan, ja pyrki antamaan tälle taistelulle järjestyneen luonteen.

Alkuaikoina sosialidemokratia ei voinut ulottaa toimintaansa työväenjoukkoon, minkä vuoksi se tyytyi toimimaan propaganda- ja agitatiokerhoissa. Sen toiminnan ainoa muoto oli silloin opintotyö kerhoissa. Noiden kerhojen tarkoituksena oli muodostaa työläisten omasta keskuudesta sellainen ryhmä, joka sittemmin johtaisi liikettä. Sen vuoksi näitä kerhoja muodostettiin eturivin työläisistä; ainoastaan valituilla työläisillä oli mahdollisuus opiskella kerhoissa.

Mutta kerhojen kausi meni pian ohitse. Sosialidemokratia tajusi pian välttämättömyyden päästä pois kerhojen ahtaista kehyksistä ja ulottaa vaikutuksensa laajaan työväenjoukkoon. Siihen myötävaikuttivat ulkoisetkin olosuhteet. Tuohon aikaan vaistovarainen liike nousi erittäin voimakkaasti työväen keskuudessa. Kukapa teistä ei muistaisi sitä vuotta, jolloin miltei

koko Tiflis oli tämän vaistovaraisen liikkeen vallassa? Järjestymättömät lakot tupakkatehtailla ja rautatien konepajoilla seurasivat toinen toistaan. Meillä se oli vuosina 1897—1898, mutta Venäjällä jonkun verran aikaisemmin. Oli ehdittävä ajoissa avuksi, ja sosialidemokratia riensi antamaan apuaan. Alkoi taistelu työpäivän lyhentämiseksi, sakkojen lopettamiseksi, työpalkan korottamiseksi j.n.e. Sosialidemokratia tiesi hyvin, että työväenliikkeen kehitys ei rajoittunut näihin pikkuvaatimuksiin, että liikkeen päämääränä eivät olleet nuo vaatimukset, että ne olivat vain keino päämäärän saavuttamiseksi. Olkoon niin, että nuo vaatimukset ovat pieniä, olkoon niin, että itse työläiset eri kaupungeissa ja piireissä taistelevat tänään hajallaan, mutta tuo taistelu sinänsä opettaa työläisiä, että täydellinen voitto saavutetaan vasta sitten, kun koko työväenluokka lähtee rynnäkköön vihollistaan vastaan yhtenäisenä, lujana ja järjestyneenä voimana. Tämä sama taistelu tulee näyttämään työläisille, että välittömän vihollisen — kapitalistin — ohella heillä on toinen, vieläkin uupumattomampi vihollinen — koko porvaristoluokan järjestynyt voima, nykyinen kapitalistinen **valtio** sotajoukkoineen, oikeus- ja poliisilaitoksineen, vankiloineen ja santarmeineen. Kun vieläpä Länsi-Euroopassakin työläisen pieninkin yritys parantaa asemaansa törmää vastakkain porvariston vallan kanssa, kun Länsi-Euroopassa, jossa on jo saavutettu ihmisoikeuksia, työläinen joutuu käymään suoranaista taistelua valtaa vastaan, niin sitäkin suuremmalla syyllä Venäjän työläinen törmää liikkeessään välttämättä vastakkain itsevaltaisen vallan kanssa, joka on kaikenlaisen työväenliikkeen leppymätön vihollinen ei

ainoastaan siksi, että tuo valta puolustaa kapitalisteja, vaan myöskin siksi, että itsevaltaisena valtana se ei voi sietää yhteiskunnallisten luokkien oma-alotteista toimintaa, etenkin sellaisen luokan oma-alotteista toimintaa kuin on työväenluokka, muita luokkia sorrettumpi ja poljetumpi luokka. Siten ymmärsi Venäjän sosialidemokratia liikkeen kulun ja ponnisti kaikki voimansa tällaisten ajatusten levittämiseen työläisten keskuudessa. Siinä oli Venäjän sosialidemokratian voima ja siten on selitettävissä sen suuri ja voitokas kehitys heti ensi päivästä lähtien, minkä osoitti Pietarin kutomatehtaiden työläisten valtava lakko vuonna 1896.

Mutta ensimmäiset voitot panivat sekaisin eräitä heikkoja ihmisiä ja saattoivat heidän päänsä pyörälle. Kun utopistisocialistit aikoinaan kiinnittivät huomion ainoastaan lopulliseen päämäärään ja sen sokaisemina eivät lainkaan huomanneet tai kielsivät aivan silmäinsä edessä kehittyneen realisen työväenliikkeen, niin eräät Venäjän sosialidemokraatit päinvastoin kiinnittivät kaiken huomionsa vain vaistovaraiseen työväenliikkeen, sen jokapäiväisiin tarpeisiin. Venäjän työläisten luokkatietoisuus oli silloin (viisi vuotta sitten) hyvin alhainen. Venäläinen työmies oli vasta heräämässä vuosisataisesta unesta, eivätkä hänen silmänsä, jotka olivat tottuneet pimeyteen, tietenkään huomanneet kaikkea, mitä tapahtui siinä maailmassa, joka oli hänelle avautunut ensi kerran. Hänellä ei ollut suuria tarpeita eivätkä hänen vaatimuksensa olleet suuria. Venäläinen työmies ei vielä vaatinut muuta kuin vähäistä työpalkan korotusta tai työajan lyhennystä. Siitä, että vallitseva järjestelmä on muutettava, että

on hävitettävä yksityisomistus ja että on järjestettävä sosialistinen järjestelmä,—kaikesta tästä ei Venäjän työväenjoukolla ollut aavistustakaan. Työväki ei rohjennut paljon ajatella myöskään sen orjuuden hävittämistä, jossa koko Venäjän kansa kituu itsevaltaisen vallan aikana, ajatella kansan vapautta ja kansan osallistumista valtion hallintaan. Ja niinpä silloin, kun osa Venäjän sosialidemokratiaa piti velvollisuutenaan tuoda työväenliikkeeseen sosialistiset aatteensa, sen toinen osa, viehättyneenä taloudelliseen taisteluun, taisteluun työläisten aseman osittaisen parantamisen puolesta (kuten esimerkiksi työajan supistamisen ja työpalkan korottamisen puolesta), oli valmis kokonaan unohtamaan suuren velvollisuutensa ja suuret ihanteensa.

He sanoivat samalla tavalla kuin heidän länsieurooppalaiset hengenheimolaisensakin (niinsanotut bernsteiniläiset): „Meille on liike kaikki kaikessa, lopullinen päämäärä ei ole mitään“. Heidän mieltään ei kiinnostanut lainkaan se, mitä varten työväenluokka taistelee, kunhan vain olisi itse taistelu. Alkoi kehittyä niinsanottu kopeekka-politiikka. Asia meni niin pitkälle, että eräänä kauniina päivänä pietarilainen sanomalehti „Rabotshaja Mysl“² julisti: „Meidän poliittinen ohjelmamme on 10-tuntinen työpäivä ja kesäkuun 2 päivän lailla³ riistettyjen juhlapäivien palauttaminen“ (!!!)*.

* On huomautettava, että pietarilainen „Taisteluliitto“ ja sen lehden toimitus ovat viime aikoina luopuneet entisestä yksinomaan taloudellisesta suunnastaan ja pyrkivät sisällyttämään toimintaansa poliittisen taistelun aatteita.

Sen sijaan, että tämä osa Venäjän sosialidemokraatteja olisi johtanut vaistovaraista liikettä, juurruttanut joukkoihin sosialidemokraattisia ihanteita ja suunnannut joukkoja lopullista päämääräämme kohti, se muuttui itse liikkeen sokeaksi aseeksi; se seurasi sokeasti sitä työväen osaa, joka ei ollut riittävästi kehittyntä, ja rajoittui määrittelemään ne puutteet, ne tarpeet, joita työväenjoukot tajusivat sillä hetkellä. Sanalla sanoen se seisoi paikallaan ja kolkutti avoimeen oveen uskaltamatta astua sisään itse taloon. Se osoittautui kykenemättömäksi selvittämään työväenjoukoille lopullista päämäärää — sosialismia, tai edes lähintä päämäärää — itsevaltiuden kukistamista, ja mikä vieläkin surullisempaa, tätä kaikkea se piti hyödyttömänä ja vieläpä vahingollisenakin. Se piti venäläistä työmiestä lapsena ja pelkäsi säikähdyttävänsä sen niin rohkeilla aatteilla. Ja vieläpä sen lisäksi sosialidemokratian erään osan mielestä sosialismia varten ei tarvita minkäänlaista vallankumouksellista taistelua: tarvitaan vain taloudellista taistelua — lakkoja ja ammattiliittoja, kulutus- ja tuotanto-osuuskuntia — ja sosialismi on jo valmis. Se piti virheenä vanhan kansainvälisen sosialidemokratian oppia, joka todisti, että niin kauan kuin poliittinen valta ei ole siirtynyt proletariaatin käsiin (proletariaatin diktaatturi), vallitsevan järjestelmän muuttaminen on mahdotonta, työläisten täydellinen vapautus on mahdotonta. Sen mielestä sosialismi sinänsä ei ole mitään uutta eikä oikeastaan eroa vallitsevasta kapitalistisesta järjestelmästä: sosialismi mahtuu helposti sekä vallitsevaan järjestelmään että jokaiseen ammattiliittoon, vieläpä jokainen osuuskauppa pahanenkin tai tuotanto-

osuuskunta on jo „osa sosialismia“, sanoivat he. Ja tuollaisella järjettömällä vanhojen vaatteiden paikkaamisella he luulivat neulovansa uuden puvun kärsivälle ihmiskunnalle! Mutta kaikkein surullisinta ja vallankumoukselliselle sinänsä käsittämätöntä on se seikka, että tuo osa Venäjän sosialidemokraatteja laajensi siinä määrin länsi-eurooppalaisten opettajiensa (Bernsteinin ja kumpp.) oppia, että julistaa häpeämättä: poliittinen vapaus (lakko-, yhdistymis-, sananvapaus j.n.e.) soveltuu yhteen tsarismiin kanssa, ja sen vuoksi erikoinen poliittinen taistelu, taistelu itsevaltiuden kukistamiseksi, on aivan tarpeetonta, sillä päämäärän saavuttamiseksi osoittautuu riittäväksi yksistään taloudellinen taistelu, se, että lakkoja tapahtuisi useammin, viranomaisten kielloista huolimatta, sillä silloin viranomaiset väsyvät rankaisemaan lakkolaisia ja lakko- ja kokoontumisvapaus tulee itsestään.

Näinollen nuo muka „socialidemokraatit“ todistelivat, että venäläisen työmiehen on uhrattava koko voimansa ja tarmonsensa vain taloudelliseen taisteluun eikä hänen pidä seurata erilaisia „laajoja ihanteita“. Käytännöllisesti heidän edesottamisensa ilmenivät siinä, että he pitivät velvollisuutenaan vain paikallista työtä jossain määrätyssä kaupungissa. Heidän mieltään ei lainkaan kiinnostanut Venäjän socialidemokraattisen työväenpuolueen järjestäminen, päinvastoin, puolueen järjestäminen oli heistä naurettavaa ja huvittavaa leikkiä, joka häiritsi heidän suoranaisen „velvollisuutensa“ täyttämistä — taloudellista taistelua. Lakko ja vielä kerran lakko sekä kopeekkain kerääminen taistelukassoihin — siinä oli heidän työnsä A ja O.

Te varmaankin luulette, että kun he kerran ovat noin paljon supistaneet tehtäviään ja kun he kerran ovat luopuneet sosialidemokraattisuudesta, niin he, nuo vaistovaraisen „liikkeen“ palvojat, tekevät ainakin tuon liikkeen hyväksi paljon. Mutta siinäkin olemme pettyneet. Siitä saa meidät vakuuttuneiksi Pietarin liikkeen historia. Sen loistava kehitys ja rohkea edistyminen alkuaikoina, vuosina 1895—1897, muuttui sittemmin umpimähkäiseksi harhailuksi, ja vihdoin liike pysähtyi paikalleen. Se ei ole ihmeteltävää: kaikki „ekonomistien“ ponnistukset vankan järjestön luomiseksi taloudellista taistelua varten kiertämättä törmäsivät hallitusvallan lujaan muuriin ja aina pirstoutuivat sitä vastaan. Hirvittävä poliisikomento ei suonut mitään mahdollisuutta minkäänlaisille taloudellisille järjestöille. Lakoistakaan ei ollut hyötyä, sillä jokaisesta 100 lakosta 99 lakkoa tukahdutettiin poliisipihdeissä, työläisiä karkoitettiin armotta Pietarista, vankilamuurit ja Siperian pakkaset imivät armotta heidän vallankumouksellista tarmoaan. Olemme syvästi vakuuttuneita, että tähän liikkeen hidastumiseen (tietysti suhteelliseen) eivät ole syyssä yksinomaan ulkoiset olosuhteet, poliisikomento; siihen on ainakin yhtä paljon syyssä itse aatteiden, luokkatietoisuuden hidas kehitys, ja siitä johtuu työväen vallankumouksellisen tarmon väheneminen.

Sen johdosta, että liikkeen kehittymisen rinnalla työläiset eivät voineet laajassa mitassa ymmärtää liikkeen korkeita päämääriä ja taistelun sisältöä, sillä lippu, jonka alla venäläinen työmies joutui taistelemaan, jäi vanhaksi, haalistuneeksi rievuksi taloudellisen taistelun kopeekka-tunnuksineen,—työläiset

saattoivat tuoda tähän taisteluun vähemmän tarmoa, vähemmän viehättymistä, vähemmän vallankumouksellista pyrkimystä, sillä suuri tarmo syntyy vain suurta päämäärää varten.

Mutta vaara, joka uhkaa liikettä tämän seurauksena, olisi suurempi, elleivät elämämme ehdot sysäisi joka päivä yhä itsepintaisemmin Venäjän työläisiä suoranaiseen poliittiseen taisteluun. Vieläpä tavallinen, pieni lakkokin on asettanut työläisille suoraan kysymyksen poliittisesta oikeudettomuudestamme, sysännyt heitä hallitusvaltaa ja aseellista voimaa vastaan ja todistanut selvästi, ettei pelkkä taloudellinen taistelu riitä. Sen vuoksi vastoin noiden samaisten „socialidemokratien“ halua on taistelu saanut päivä päivältä yhä selvemmän poliittisen luonteen. Heränneiden työläisten jokainen yritys lausua avoimesti julki tyytymättömyytensä vallitsevaan taloudelliseen ja poliittiseen tilanteeseen, jonka puristuksessa venäläinen työmies tänään voihkii, jokainen yritys vapautua puristuksesta on sysännyt työläisiä sellaisiin mielenosoituksiin, joissa taloudellisen taistelun vivahde on jäänyt pois yhä enemmän. Vappujuhlat ovat Venäjällä rai-vanneet tien poliittiseen taisteluun ja poliittisiin mielenosoituksiin. Ja ainoaan vanhaan taistelukeinoonsa — lakkoon — venäläinen työmies on lisännyt uuden mahtavan keinon — poliittisen mielenosoituksen, jota kokeiltiin ensi kerran valtavan Vappujuhlan aikana Harkovissa vuonna 1900.

Tällä tavoin Venäjän työväenliike on sisäisen kehityksensä ansiosta siirtynyt kerhopropagandasta ja lakkojen avulla käydystä taloudellisesta taistelusta poliittisen taistelun ja agitation tielle.

Tämä siirtyminen tuli huomattavasti nopeammaksi, kun työväenluokka näki taisteluareenalla Venäjän muiden yhteiskuntaluokkien aineksia, jotka kulkivat varmoina päätöksessään vallata poliittinen vapaus.

II

Tsaristisen valtakomennon ikeen alla ei voihi yksinomaan vain työväenluokka. Itsevaltiuden raskas koura kuristaa muitakin yhteiskuntaluokkia. Voihkii ainaisesta nälästä pöhöttynyt Venäjän talonpoikaisto, joka on köyhtynyt ylivoimaisten verorasitusten takia ja annettu uhriksi kauppaporvareille ja „jalosukuisille“ tilanherroille. Voihkii kaupungin vähävarainen väki, valtion ja yksityisvirastojen pikkutoimitsijat, pikkuvirkamiehistö — yleensä se suurilukuinen kaupungin vähävarainen väestö, jonka toimeentulo on epävarma samoin kuin työväenluokankin ja jolla on syytä olla tyytymätön yhteiskunnalliseen asemaansa. Voihkii osa pikkuporvaristoa ja vieläpä keskiporvaristoakin, joka ei voi hyväksyä tsaarin piiskaa ja pamppua, varsinkin porvariston sivistynyt osa, niinsanotut vapaiden ammattien harjoittajat (opettajat, lääkärit, asianajajat, ylioppilaat ja yleensä opiskelijat). Voihkivat Venäjän sorretut kansakunnat ja uskontunnustajat, muun muassa puolalaiset, joita ajetaan pois kotimaastaan ja joiden pyhiä tunteita loukataan, ja suomalaiset, joilta itsevaltius on tallannut julkeasti jalkoihinsa historian lahjoittamat vapaudet ja oikeudet. Voihkivat alituisesti vainotut ja loukatut juutalaiset, joilta on riistetty nekin vaivaiset oikeudet, joita nauttivat muut Venäjän alamaiset — oikeus elää missä

hyvänsä, oikeus opiskella kouluissa, oikeus palvella virkapaikoilla j.n.e. Voihkiivat gruusialaiset, armenialaiset ja muut kansakunnat, joilta on riistetty oikeus pitää omia koulujaan ja palvella valtion virastoissa ja joiden on pakko alistua siihen häpeälliseen ja sortavaan **venäläistämispolitiikkaan**, jota itsevaltius niin kiihkeästi harjoittaa. Voihkiivat monet miljoonat Venäjän lahkolaiset, jotka tahtovat uskoa ja tunnustaa uskoaan siten kuin heidän omatuntonsa sen heille sanoo eikä siten kuin kreikkalaiskatoliset papit tahtovat. Voihkiivat... mutta kaikkia Venäjän itsevaltiuden sortamia, kaikkia sen vainoamia on mahdotonta luetella. Heitä on niin paljon, että jos he kaikki ymmärtäisivät sen ja käsittäisivät, missä on heidän yhteinen vihollisensa, niin Venäjän hirmuvalta ei pysyisi pystyssä päivääkään. Valitettavasti vuosisatainen orjuus, kurjuus ja pimeys painavat vielä Venäjän talonpoikaista, se herää vasta nyt, se ei ole vielä päässyt selville, missä on sen vihollinen. Venäjän sorretut kansakunnat eivät voi edes ajatellakaan itsensä vapauttamista omin voimin niin kauan kuin niitä vastassa ei ole ainoastaan Venäjän hallitus, vaan jopa Venäjän kansakin, joka ei ole vielä tajunnut, että itsevaltius on niiden yhteinen vihollinen. Jää jällelle työväenluokka, vähävarainen kaupunkiväestö ja sivistynyt osa porvaristoa.

Mutta kaikkien maiden ja kansakuntien porvaristo osaa mainiosti anastaa itselleen toisten voitolla hankitut hedelmät, osaa mainiosti kyntää vieraalla vasikalla. Sillä ei ole koskaan halua panna alttiiksi verrattain etuoikeutettua asemaansa taistelussa voimakasta vihollista vastaan, taistelussa, jossa voiton saaminen ei ole

vielä niinkään helppoa. Siitä huolimatta, että se on tyytymätön, sen elämä ei ole kuitenkaan vaikeaa, ja sen vuoksi se mielellään suo työväenluokalle ja yleensä yksinkertaiselle kansalle oikeuden panna selkensä alttiiksi kasakkain pampuille ja sotamiesten kuulille, taistella barrikaadeilla j.n.e. Itse se „on myötätuntoinen“ taistelulle ja parhaassa tapauksessa „on suutuksissaan“ (itseksensä) sen julmuuden johdosta, jolla raivostunut vihollinen tukahduttaa kansanliikettä. Se pelkää vallankumouksellisia tekoja, ja vasta taistelun viime hetkinä, kun se näkee selvästi vihollisen voimattomuuden, se ryhtyy itse vallankumouksellisiin toimenpiteisiin. Historian kokemus opettaa meille sen... Vain työväenluokka ja yleensä kansa, jolla ei ole taistelussa menetettävänä mitään muuta kuin kahleensa,—vain ne muodostavat todella vallankumouksellisen voiman. Myöskin Venäjän kokemus, vaikka se onkin vielä niukka, vahvistaa oikeaksi tämän vanhan totuuden, jota meille opettaa kaikkien vallankumouksellisten liikkeiden historia.

Etuoikeutetun säädyn edustajista on ainoastaan osa ylioppilaskuntaa ilmaissut päättäväisyytensä taistella loppuun saakka vaatimustensa puolesta. Mutta me emme saa unohtaa sitä, että tämäkin osa ylioppilaskuntaa on muodostunut samojen sorrettujen kansalaisten pojista, ja sitä paitsi ylioppilaskunta opiskelevana nuorisona, niin kauan kuin se ei ole vielä vaipunut elämän mereen eikä ottanut siellä itselleen määrättyä yhteiskunnallista asemaa, on kaikkia muita taipuvaisempi ihanteellisiin pyrkimyksiin, jotka kutsuvat sitä taisteluun vapauden puolesta.

Joka tapauksessa ylioppilaskunta esiintyy nykyään „yleisön“ liikkeessä miltei päätekijänä, etujoukkona. Sen ympärille ryhmittyy tänään eri yhteiskuntaluokkien tyytymätön osa. Alussa ylioppilaat yrittivät taistella työläisiltä lainatulla keinolla — lakoilla. Mutta kun hallitus vastasi heidän lakkoihinsa julmalla lailla („Tilapäissäännöillä“⁴), jonka mukaan lakkoon ryhtyneet ylioppilaat otettiin sotaväkeen, ylioppilaskunnalle jäi vain yksi taistelukeino — vaatia apua Venäjän yhteiskunnalta ja siirtyä lakoista **katumielenosoitukseen**. Ylioppilaskunta menettelikin siten. Se ei laskenut maahan asetta, vaan päinvastoin alkoi taistella entistä miehuullisemmin ja päättävämmin. Sorretut kansalaiset ryhmittyivät sen ympärille, työväenluokka ojensi sille avun käden, ja liikkeestä tuli mahtava, hallitusvaltaa uhkaava liike. Niinpä Venäjän hallitus on jo kaksi vuotta taistellut raivokkaasti, mutta tuloksettomasti tottelemattomia kansalaisia vastaan suurilukuisten sotajoukkojensa, poliisiensa ja santarmiensa avulla.

Viime päivien tapahtumat osoittavat, että poliitisten mielenosoitusten tappio on mahdotonta. Joulukuun ensi päivien tapaukset Harkovissa, Moskovassa, Nizhnij-Novgorodissa, Riiassa y.m. osoittavat, että yhteiskunnan tyytymättömyys ilmenee nykyään jo tietoisesti ja tämä tyytymätön yhteiskunta on valmis siirtymään vaiteliaasta vastalauseesta vallankumouksellisiin tekoihin. Mutta ylioppilaskunnan esittämät vaatimukset, vaatimukset opiskeluvapaudesta ja yliopiston sisäisen elämän vapaudesta, ovat tavattoman suppeat laajalle yhteiskunnalliselle liikkeelle. Tämän liikkeen kaikkien osanottajien yhdistämiseksi tarvitaan lippu —

kaikille ymmärrettävä ja läheinen lippu, joka yhdistää kaikki vaatimukset. Sellainen lippu on itsevaltiuden kukistaminen. Vain itsevaltiuden raunioille voidaan rakentaa yhteiskuntajärjestelmä, joka nojaa kansan osallistumiseen valtion hallintaan ja takaa sekä opiskelu- että lakko-, sanan-, uskonnon- ja kansallisuuksien vapauden j.n.e., j.n.e. Vain sellainen järjestelmä antaa kansalle keinon suojella itseään kaikenlaisilta sortajilta, kauppiailta ja kapitalisteilta, papis-tolta ja aatelistolta, vain sellainen järjestelmä avaa vapaan tien parempaan tulevaisuuteen, vapaaseen taisteluun sosialistisen järjestelmän pystyttämiseksi.

Ylioppilaskunta ei tietenkään voi omin voimin käydä tätä jättiläistaistelua, sen heikot kädet eivät pysty kantamaan tuota raskasta lippua. Lipun kantamiseen tarvitaan voimakkaampia käsiä. Nykyoloissa sellainen voima on vain työkansan yhdistetty voima. Työväenluokan on siis otettava ylioppilaskunnan heikoista käsistä koko Venäjän lippu ja kirjoitettuaan siihen: „Alas itsevaltius! Eläköön demokraattinen perustuslaki!“ johdettava Venäjän kansa vapauteen. Mutta ylioppilaille meidän on oltava kiitollisia heiltä saamastamme opetuksesta: he ovat näyttäneet, kuinka suuri merkitys on poliittisella mielenosoituksella val-lankumouksellisessa taistelussa.

Katumielenosoitus on mielenkiintoinen siitä, että se saa nopeasti mukaan liikkeeseen suuren väestöjoukon, tutustuttaa sen heti vaatimuksiimme, luo suosuisan ja laajan maaperän, johon me voimme rohkeasti kylvää sosialististen aatteiden ja poliittisen vapauden siemeniä. Katumielenosoitus luo katuagitation, jonka vaikutus ei voi olla tehoamatta yhteiskunnan taka-

pajuiseen ja arkaan osaan*. Ei tarvitse muuta kuin mennä kadulle mielenosoituksen aikana nähdäkseen miehuullisia taistelijoita ja ymmärtääkseen, minkä vuoksi he taistelevat, kuullakseen vapaata puhetta, joka kutsuu kaikkia taisteluun, kuullakseen taistelulaulua, joka paljastaa vallitsevan järjestelmän ja tuo näkyviin yhteiskuntamme mätäpaiseet. Siksi hallitusvalta pelkääkin eniten katumielenosoitusta. Juuri sen vuoksi se uhkaa rangaista ankarasti, paitsi mielenosoittajia, myöskin „uteliaita“. Tuossa kansan uteliaisuudessa piilee päävaara hallitusvallalle: tämänpäiväinen „utelias“ kerää huomenna mielenosoittajana ympärilleen uusia „utelioiden“ ryhmiä. Ja tuollaisia „uteliaita“ on tänään jokaisessa suuressa kaupungissa kymmeniä tuhansia. Venäjän asukas ei nyt enää mene piiloon kuten ennen kuullessaan, että jossain mella koidaan („kunhan ei vain minuakin pantaisi edesvastuuseen, parempi pysyä loitolla“, sanoi hän ennen), tänään hän pyrkii mellakkapaikalle ja „utelee“: minkä takia noita mellakoita tapahtuu, minkä vuoksi niin paljon kansaa panee selkänsä alttiiksi kasakkain pampuille.

Näissä oloissa „uteliaat“ lakkaavat kuuntelemasta välinpitämättöminä pampujen ja sapelien viuhketta. „Uteliaat“ näkevät, että mielenosoittajat ovat kokoon-tuneet kadulle sanomaan julki toivomuksensa ja vaa-

* Illegaalinen kirja ja agitatiolehtinen pääsee Venäjän nykyoloissa jokaisen asukkaan luettavaksi tavattomin vaikeuksin. Vaikka illegaalisen kirjallisuuden levittäminen kantaakin suuria hedelmiä, niin useimmissa tapauksissa se ulottuu vain väestön pienimpään osaan.

timuksensa, mutta hallitusvalta vastaa heille pieksämisellä ja julmalla nujertamisella. „Uteliäs“ ei enää juokse karkuun pamppujen viuhketta, vaan päinvastoin menee lähemmäksi, eikä pamppu enää voi päästä selville, mihin päättyy tavallinen „uteliäs“ väki ja mistä alkaa „mellakoiva“ väki. Noudattaen „täydellistä demokraattista tasa-arvoisuutta“ ja tekemättä eroa sukupuoleen, ikään ja edes säätyynkään nähden, pamppu läimähtelee nyt kaikkien selkään. Siten pamppu tekee meille suuren palveluksen jouduttamalla „uteliaan“ vallankumouksellistumista. Se muuttuu rauhoitusaseesta herätysaseeksi.

Olkoon sen vuoksi niin, että katumielenosoitukset eivät anna meille suoranaisia tuloksia, olkoon niin, että mielenosoittajain voima on vielä tänään hyvin heikko, jotta tuolla voimalla voitaisiin pakoittaa hallitusvalta heti paikalla tekemään myönnytyksiä kansan vaatimuksille, mutta uhrit, joita me tänään kannamme katumielenosoituksissa, tulevat meille korvatuiksi satakertaisesti. Jokainen taistelussa kaatunut tai leiristämme pois temmattu taistelija nostattaa satoja uusia taistelijoita. Toistaiseksi me tulemme useamminkin kuin yhden kerran vielä lyödyiksi kadulla, hallitus tulee vielä useamminkin kuin yhden kerran selviytymään voittajana katutaisteluissa. Mutta se tulee olemaan „Pyrrhoksen voitto“. Vielä muutama sellainen voitto — ja itsevaltiuden tappio on kiertämätön. Tämänpäiväisellä voitolla se valmistaa omaa tappiotaan. Ja varmasti vakuuttuneina siitä, että tuo päivä tulee, että tuo päivä on lähellä, me menemme pampuniskujen alle kylvääksemme poliittisen agitation ja sosialismin siemeniä.

Hallitusvalta on ainakin yhtä vakuuttunut siitä kuin mekin, että katuagitatio on sille kuolemantuomio, että riittää, kun kuluu vielä 2—3 vuotta, niin sen eteen nousee **kansanvallankumouksen** aave. Muutama päivä sitten hallitus ilmoitti Jekaterinoslavin kuvernöörin suun kautta, että se „ei tule karttamaan edes äärimmäisiäkään toimenpiteitä hävittääkseen pienimmätkin katumielenosoitusyritykset“. Kuten näette, tuo ilmoitus haiskahtaa kiväärinkuulilta ja jopa mahdollisesti tykinammuksiltakin, mutta me olemme sitä mieltä, että kuula ei ole vähemmässä määrin tyytymättömyyttä kiihoittava väline kuin pamppu. Me emme usko, että hallitus pystyy edes noilla „äärimmäisillä toimenpiteillä“ pitkäksi aikaa estämään poliittista agitatiota ja siten ehkäisemään sen kehitystä. Me uskomme, että vallankumouksellinen sosialidemokratia pystyy soveltamaan agitationsa niihin uusiinkin olosuhteisiin, jotka hallitus saa aikaan ottamalla käytäntöön noita „äärimmäisiä toimenpiteitä“. Joka tapauksessa sosialidemokratian on seurattava valppaasti tapahtumia, käytettävä nopeasti hyväksi niiden tapahtumain opetukset ja sovellettava taitavasti toimintansa muuttuneisiin olosuhteisiin.

Mutta sitä varten sosialidemokratia tarvitsee voimakkaan ja lujasti yhteenliittyneen järjestön, nimittäin **puoluejärjestön**, joka tulee olemaan tiukasti yhtenäinen ei vain nimensä puolesta, vaan myöskin peruseriaatteidensa ja taktillisten katsantokantojensa puolesta. Tehtävämme on uurastaa sellaisen voimakkaan puolueen luomiseksi, joka tulee olemaan aseistettu vankoilta periaatteilla ja järkkymättömällä konspiratiolla.

Sosialidemokraattisen puolueen on käytettävä hyväkseen uutta alkanutta katuliikettä, sen on otettava omiin käsiinsä Venäjän demokratian lippu ja vietävä se kaikkien toivomaan voittoon!

Näinollen meillä alkaa etupäässä poliittisen taistelun kausi. Sellainen taistelu on meille kiertämätöntä, sillä vallitsevissa poliittisissa olosuhteissa taloudellinen taistelu (lakot) ei voi antaa mitään oleellista. Vapaissakin valtioissa lakot ovat kaksiteräinen miekka: vieläpä sielläkin lakot monesti päättyvät työläisten tappioon siitä huolimatta, että työläisillä on taistelukeinoja—poliittinen vapaus, työväen ammattiliittojen vankat järjestöt ja rikkaat kassat. Mutta meillä, jossa lakko on rikos, josta rangaistaan vangitsemisella ja joka nujerretaan asevoimalla, jossa kaikenlaiset työväen liitot ovat kiellettyjä,—meillä lakot saavat vain vastalauseen merkityksen. Mutta vastalauseeksi ovat mielenosoitukset voimakkaampi ase. Lakoissa on työväen voima hajallaan, lakkoihin osallistuvat vain yhden tehtaan tai muutamien tehtaiden työläiset, parhaassa tapauksessa yhden ammattialan työläiset, yleislakon järjestäminen on hyvin vaikeata vieläpä Länsi-Euroopassakin ja meillä kokonaan mahdotontakin, kun taas katumielenosoituksissa työläiset kerralla yhdistävät voimansa.

Tästä näkyy, kuinka ahdaskatseisesti suhtautuvat asiaan ne „sosialidemokraatit“, jotka tahtovat teljetä työväenliikkeen taloudellisen taistelun ja taloudellisten järjestöjen puitteisiin jättämällä poliittisen taistelun „sivistyneistölle“, ylioppilaille, yleisölle ja suomalla työläisille vain apuvoiman merkityksen. Historia opettaa, että sellaisten olosuhteiden vallitessa.

työläiset joutuvat vetämään kastanjat tulesta vain porvariston hyväksi. Porvaristo käyttää tavallisesti mielellään hyväksi työläisten jänteviä kouria taistelussa itsevaltaista valtaa vastaan, ja kun voitto on jo saavutettu, niin porvaristo anastaa itselleen sen tulokset ja jättää työläiset tyhjin käsin. Jos asia menee meilläkin siten, niin työläiset eivät saa mitään tästä taistelusta. Mitä tulee ylioppilaisiin ja muihin vastalauseen ilmaisijoihin yleisön keskuudesta, niin hehän ovat samaa porvaristoa. Riittää, kun heille annetaan aivan kiltti „kynitty perustuslaki“, joka suo kansalle mitättömiä oikeuksia, jotta kaikki nuo vastalauseen ilmaisijat alkavat laulaa toisella äänellä: he alkavat ylistää „uutta“ valtakomentoa. Porvaristo pelkää alituisesti kommunismin „punaista aavetta“ ja pyrkii kaikissa vallankumouksissa lopettamaan asian siihen, mistä se vasta alkaa. Saatuaan itselleen pienen edullisen myönnytyksen se työläisiä pelästyneenä ojentaa hallitusvallalle sovinnon käden ja häpeämättä myy vapauden asian*.

Vain työväenluokka on todellisen demokratian luotettava tuki. Vain se ei voi tehdä sovintoa itsevaltiuden kanssa jonkun myönnytyksen vuoksi eikä se anna tuudittaa itseään uneen, kun sille aletaan laulaa hempeästi perustuslakipillin säestyksellä.

Sen vuoksi demokratian asialle Venäjällä on tavattoman suuri merkitys sillä, pystyykö työväenluokka käymään yhteisen demokraattisen liikkeen johtoon

* Tässä me emme tietenkään tarkoita sitä sivistyneistöä, joka jo luopuu luokastaan ja taistelee sosialidemokraattien riveissä. Mutta sellaiset intelligentit ovat vain poikkeuksia, he ovat „valkoisia variksia“.

vai tuleeko se laahustamaan liikkeen häntäpäässä „sivistyneistön“, s.o. porvariston apuvoimana. Ensimmäisessä tapauksessa itsevaltiuden kukistamisen tuloksena tulee olemaan laaja **demokraattinen perustuslaki**, joka antaa yhtäläiset oikeudet sekä työläiselle että poljetulle talonpojalle ja myöskin kapitalistille. Toisessa tapauksessa meillä tulee olemaan tuloksena se „kynitty perustuslaki“, joka osaa yhtä hyvin kuin itsevaltiuskin tallata maahan työläisten vaatimukset ja antaa kansalle vain vapauden harhakuivan.

Mutta tätä johtotehtävää varten työväenluokan on järjestäydyttävä **itsenäiseksi poliittiseksi puolueeksi**. Silloin sille eivät tule olemaan peloittavia taistelussa itsevaltiutta vastaan mitkään sen tilapäisen liittolaisen — „yleisön“ — kavallukset ja petokset. Siitä hetkestä lähtien, kun tuo „yleisö“ pettää demokratian asian, tulee työväenluokka itse omin voiminsa vieämään tätä asiaa eteenpäin, — itsenäinen poliittinen puolue antaa sille sitä varten välttämättömän voiman.

*Sanomalehti „Brázola“ („Tutustu“) № 2-3,
marras — joulukuu 1901*

Artikkeli ilman allekirjoitusta

Käännetty grusian kielestä